

Dla potrzeb opracowania Gminnego
Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii dla Gminy Wodynie na
lata 2026–2029

Diagnoza

Wrzesień 2025 roku

Gmina Wodynie

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	2
2. Dane demograficzne gminy Wodynie.....	3
3. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodyniach.....	4
4. Działalność Placówki Wsparcia Dziennego w Woli Wodyńskiej i Punktu konsultacyjnego w Czajowie	6
5. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	6
6. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	7
7. Działalność policji – Komisariatu Policji w Skórcu.....	9
8. Analiza badań młodzieży	10
9. Analiza badań osób dorosłych.....	18
10. Analiza badań osób sprzedających napoje alkoholowe	27
11. Podsumowanie.....	31

I. WSTĘP

Poniższy raport ma na celu przedstawienie wyników badań przeprowadzonych we wrześniu 2025 roku na terenie gminy Wodynie. Badania dotyczyły problemów społecznych występujących na obszarze gminy, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, wzrost przestępczości, kryzys rodziny (w tym problemy wychowawcze oraz kryzys norm moralnych), przemoc w rodzinie i w środowisku szkolnym, a także podejmowanie zachowań ryzykownych, takich jak: nadużywanie alkoholu, nikotyny, dopalaczy, narkotyków, uzależnienia od gier, hazardu, przemoc rówieśnicza i domowa, cyberprzemoc oraz niekontrolowane korzystanie z mediów i Internetu, prowadzące do uzależnień.

Celem badań było uzyskanie informacji na temat postaw społecznych wobec wskazanych zjawisk oraz diagnoza problemu uzależnień w gminie. Zebrane dane posłużą do opracowania **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wodynie na lata 2026–2029.**

Informacje dotyczące problemów społecznych zostały zebrane za pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród trzech grup reprezentujących lokalne środowisko:

1. uczniów klas ósmych szkół podstawowych,
2. dorosłych mieszkańców gminy,
3. sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu.

W niniejszym opracowaniu zawarto również dane dotyczące działań podejmowanych przez instytucje i służby lokalne, w tym: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach, Placówkę Wsparcia Dziennego oraz Policję.

II. DANE DEMOGRAFICZNE GMINY WODYNIE

Gmina Wodynie jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie siedleckim. Zajmuje powierzchnię 115,4 km² i obejmuje 24 sołectwa. Gminę zamieszkuje łącznie 4231 osób, w tym 2155 mężczyzn (50,93%) oraz 2076 kobiet (49,07%).

Wiek mieszkańców	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
0 - 12	308	281	589
13 - 17	127	112	239
18	20	16	36
19 - 60	Wykazani w wierszu poniżej	1087	1087
19- 65	1405	Wykazane w wierszu poniżej	1405
➤ 60	Wykazani w wierszu poniżej	580	580
➤ 65	295	Wykazane w wierszu poniżej	295
Ogółem	2155	2076	4231

*Dane wydziału ewidencji ludności na dzień 31.12.2024 r. – USC Wodynie¹

Na podstawie powyższych danych stwierdzono, że na terenie gminy Wodynie mieszka 239 osób (5,65% wszystkich mieszkańców) w wieku młodzieńczym. Jest to bardzo wymagający etap życia, stanowiący przejście między dzieciństwem a dorosłością. W tym czasie zachodzą istotne zmiany zarówno w budowie i wyglądzie ciała, jak i w psychice – następuje kształtowanie osobowości, postaw wobec płci oraz przyszłych ról społecznych.

To tzw. okres „buntu nastolatka”, który często bywa trudny do zaakceptowania przez dorosłych, a zwłaszcza przez rodziców. Dziecko, które dotąd było spokojne i posłuszne, zaczyna się zmieniać – czasem w sposób, który bywa trudny do rozpoznania. Nastolatek staje się emocjonalnie niestabilny, przeżywa skrajne emocje, kwestionuje wcześniej przyjęte wartości, a opinia rówieśników zyskuje dla niego większe znaczenie niż zdanie dorosłych.

¹ Dane wydziału ewidencji ludności – USC Wodynie

W tym okresie młodzi ludzie często podejmują zachowania ryzykowne, starając się dorównać grupie rówieśniczej. Należą do nich m.in.: sięganie po alkohol i substancje odurzające, a także nadmierne korzystanie z mediów i Internetu – co nierzadko prowadzi do uzależnień.

III. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W WODYNIACH

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu².

Podsumowanie statystyczne roku 2024
Wsparciem objęto 1017 osób (wszystkie rodzaje pomocy)
Wpłynęło 381 podań i wniosków
Wydano 381 decyzji i rozstrzygnięć
Przeprowadzono 338 wywiadów środowiskowych
Rozdysponowano wśród mieszkańców 45 ton 558 kg żywności
Zakupiono 15 721 ciepłych posiłków
Zapewniono 752 godz. usług opiekuńczych i 1609 godz. specjalistycznych usług

Strukturę organizacyjną w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wodyniach tworzy kierownik oraz pracownicy. Siedziba ośrodka mieści się w Wodyniach. Ośrodek zlokalizowany jest przy ul. Siedleckiej 43 w budynku Urzędu Gminy Wodynie. Ośrodek jest czynny od poniedziałku do piątku, w dni robocze za wyjątkiem dni ustawowo wolnych od

² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214)

pracy, w godz.: 7:45 – 15:45.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach prowadzi Klub „Senior +” z siedzibą w Seroczynie (ul. Koszarowa 1, 08-116 Seroczyn) jako jednostkę podległą. Ośrodek zapewnia obsługę Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. przeciwdziałania przemocy domowej. Pracownicy Ośrodka uczestniczą w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach. Ośrodek współpracuje z Placówką Wsparcia Dziennego „Radość” w Woli Wodyńskiej oraz Punktem konsultacyjnym w Czajkowie.

W Gminie Wodynie na dzień 31 grudnia 2024 r. zameldowanych było 4231 (pobyt stały i czasowy) mieszkańców. Z pomocy tutejszego Ośrodka w 2024 r. skorzystało 376 osób pochodzących z 197 rodzin. Analizując liczbę osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców, można stwierdzić, że pomocą objęto 8,89% (w zeszłym roku 9,15 %) ogółu ludności gminy. Liczba osób objętych pomocą społeczną zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 3,84 %. W latach 2016-2019 liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej miała tendencję malejącą, w roku 2020 nastąpił wzrost spowodowany obniżeniem dochodów ze względu na pandemię. W roku 2021 odnotowano spadek osób objętych pomocą tutejszego Ośrodka, natomiast w 2022 roku ponownie nastąpił wzrost liczby osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej, który utrzymał się również w 2023, natomiast w 2024 roku nastąpił nieznaczny spadek.

W 2024 roku powody przyznawania pomocy były różne, najczęściej były to:

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Ubóstwo	38	117
2	Bezrobocie	21	51
3	Niepełnosprawność	29	64
4	Długotrwała lub ciężka choroba	27	57
5	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	29	151

IV. DZIAŁALNOŚĆ PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO W WOLI WODYŃSKIEJ I PUNKTU KONSULTACYJNEGO W CZAJKOWIE

Od 2022 roku na terenie Gminy Wodynie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego utworzona dzięki nawiązanej współpracy Gminy Wodynie ze Stowarzyszeniem SOS Wioski Dziecięce w Polsce. Placówka jest finansowana ze środków stowarzyszenia oraz dotacji Gminy Wodynie. Placówka funkcjonuje w budynku Pawilonu Turystycznego w Woli Wodyńskiej.

Do placówki w 2024 roku uczęszczało 30 dzieci z terenu gminy Wodynie. Regularnie, odbywały się zajęcia świetlicowe dla dzieci, uczące i rozwijające ich zainteresowania. Dla 23 dzieci zorganizowano regularne korepetycje z matematyki, a dla 32 z języka angielskiego. Wszystkie dzieci uczestniczyły w zajęciach profilaktycznych oraz z elementami socjoterapii, a także otrzymały pomoc przy odrabianiu lekcji. W ramach działalności placówki organizowano także wyjazdy dla dzieci. Dzięki akcji Mikołaj dzieci otrzymały świąteczne prezenty. Podczas każdego spotkania świetlicowego dzieciom zapewniany był ciepły posiłek.

Od kwietnia 2025 r. w świetlicy wiejskiej funkcjonuje Punkt konsultacyjny dla dzieci i młodzieży w Czajkowie. Został utworzony na 30 miejsc. Zajęcia w punkcie odbywają się raz w miesiącu.

V. DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Zespół interdyscyplinarny jest to grupa przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi - z pionu rodzinnego oraz pionu karnego, której zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy³.

Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. Zespół pracuje na podstawie procedury „Niebieskie Karty”.

³ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)

W 2024 r. Zespół Interdyscyplinarny prowadził 3 procedury Niebieskiej Karty. W tym okresie zakończono procedurę dla 2 z nich. W ubiegłym roku Zespół spotykał się 6 razy oraz odbyło 12 spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych.

VI. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Komisja prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należących do zadań własnych gminy oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zasięg działania komisji obejmuje teren działania Gminy Wodynie. Bezpośredni nadzór i kontrolę nad komisją sprawuje Wójt Gminy Wodynie. Siedzibą komisji jest Urząd Gminy Wodynie, który zapewnia komisji obsługę organizacyjno-finansową. Komisja obraduje na posiedzeniach.

W roku 2024 odbyło się 5 posiedzeń Komisji. Posiedzenia odbywały się w siedzibie Urzędu Gminy Wodynie. W ubiegłym roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach prowadziła 3 postępowania o zobowiązanie do przymusowego leczenia odwykowego, z tego trzy kontynuowane z 2023 roku. Wszystkie procedury zostały już zakończone ze względu na skierowanie postępowania na drogę sądową.

W 2024 roku przeprowadzono jedną kontrolę w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Kontrola nie stwierdziła złamania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim i nietrzeźwym, zasad reklamy, złamania zakazu sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazu spożywania alkoholu w miejscu sprzedaży oraz w najbliższej okolicy punktu sprzedaży.

W 2024 r. zorganizowano 12 dyżurów terapeuty uzależnień. Ze wsparcia w ramach punktu skorzystały 32 osoby, dla których zapewniono 49 konsultacji.

Na terenie gminy Wodynie działają dwie świetlice socjoterapeutyczne przy szkołach podstawowych w Wodyniach i Seroczynie. Komisja współfinansuje działalność świetlic poprzez zapewnienie specjalistów w ramach umowy zlecenia.

Ponadto:

Efekty podjętych działań w roku 2024 były następujące:

1. Współfinansowano działalność Placówki Wsparcia Dziennego w Woli Wodyńskiej.
2. Opublikowano 2 materiały informacyjne w piśmie samorządowym „Przeglądzie Wodyńskim” na temat uzależnień.
3. Zwiększono dostępność do miejsca użyteczności publicznej poprzez wymianę konstrukcji dachu na Pawilonie Turystycznym w Woli Wodyńskiej.
4. Zrealizowano program profilaktyczny w trzech szkołach na terenie Gminy Wodynie.

Wszystkie wymienione efekty podjętych działań przyczyniły się do podniesienia poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Wodynie na temat szkodliwości spożywania alkoholu, zażywania narkotyków i środków odurzających oraz niewłaściwego użytkowania Internetu, które prowadzi do uzależnień behawioralnych.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Do spożycia poza miejscem sprzedaży	Do spożycia w miejscu sprzedaży
Sklepy	10	0
Bary	0	1

*Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach na dzień 31 grudnia 2024 r.⁴

Liczba zezwoleń wydanych w roku 2024 w gminie Wodynie na sprzedaż napojów alkoholowych poszczególnych rodzajów przedstawiała się następująco:

Zawartość alkoholu	Do spożycia poza miejscem sprzedaży	Do spożycia w miejscu sprzedaży
do 4,5%	10	1

⁴ Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach

od 4,5 % do 18%	8	0
powyżej 18%	9	0
łącznie	27	1

*Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Wodyniach na dzień 31 grudnia 2024 r.⁵

VII. DZIAŁALNOŚĆ POLICJI – KOMISARIAT POLICJI W SKÓRCU

Policja to umundurowana i uzbrojona formacja, której głównym zadaniem jest ochrona bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz zapewnienie porządku publicznego. Do jej podstawowych obowiązków należy m.in. egzekwowanie przestrzegania prawa, ściganie sprawców przestępstw oraz udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych – zarówno osobom, jak i w zakresie ochrony mienia. W razie potrzeby Policja może również koordynować działania służb ratowniczych na poziomie operacyjnym.

Komisariat Policji w Skórcu obejmuje swoim zasięgiem teren czterech gmin: Skórzec, Domanice, Wiśniew oraz Wodynie. Na poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego w tym obszarze wpływa jego położenie – w południowo-zachodniej części powiatu siedleckiego, w pobliżu miast Siedlce i Mińsk Mazowiecki, a także przebieg dróg: krajowej K-63 i wojewódzkiej W-803.

W 2024 roku na terenie działania KP Skórzec odnotowano 19 przestępstw związanych z posiadaniem i rozprowadzaniem środków odurzających. Nie zarejestrowano natomiast przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie. Łącznie funkcjonariusze przeprowadzili 1369 interwencji, z czego:

- 900 miało miejsce w przestrzeni publicznej,
- 388 dotyczyło interwencji domowych,
 - w 7 przypadkach założono „Niebieską Kartę”.

Większość interwencji domowych była spowodowana konfliktami rodzinnymi, których główną przyczyną było nadużywanie alkoholu przez członków rodziny. W takich sytuacjach policjanci przeprowadzali rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze, które zazwyczaj skutkowały załagodzeniem napięć i przywróceniem podstawowych zasad współżycia społecznego.

W przypadkach, gdy istniały przesłanki świadczące o przemoc domowej, sporządzano notatki urzędowe i uruchamiano procedurę „Niebieskiej Karty”. Dzielnicy z poszczególnych

⁵ Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wodyniach

gmin, w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, uczestniczyli w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych.

Na terenie KP Skórzec w 2024 roku do wytrzeźwienia zatrzymano 39 osób, które osadzono w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych przy KMP w Siedlcach. Na terenie samej gminy Wodynie ujawniono aż 10 przypadków kierowania pojazdem przez osoby będące pod wpływem alkoholu.

Funkcjonariusze systematycznie podejmowali działania w zakresie egzekwowania przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania dostępności alkoholu dla osób nieletnich. W ramach tych działań przeprowadzano kontrole sklepów i lokali gastronomicznych, wobec których istniało podejrzenie sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym. W 2024 roku wykonano 1040 kontroli trzeźwości.

W ramach zwalczania przestępczości narkotykowej funkcjonariusze prowadzili działania prewencyjne w miejscach szczególnie narażonych na rozprowadzanie narkotyków. Prowadzono także działania edukacyjne w szkołach – realizowano pogadanki profilaktyczne dotyczące m.in. dopalaczy, narkotyków, bezpiecznego poruszania się po drogach oraz innych tematów, adekwatnych do lokalnych zagrożeń i potrzeb zgłaszanych przez szkoły i środowiska lokalne.

W 2024 roku na terenie KP Skórzec odnotowano:

- 3 przypadki posiadania środków odurzających i substancji psychotropowych,
- 0 przypadków uprawy konopi indyjskich.

Taki stan rzeczy to m.in. efekt skutecznej działalności profilaktycznej Policji oraz współpracy z kadrą pedagogiczną szkół, która aktywnie włącza się w edukację młodzieży i rodziców w zakresie przeciwdziałania narkomanii. W działaniach edukacyjnych uczestniczyli również specjaliści z Zespołu ds. Prewencji Kryminalnej Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach.

VIII. ANALIZA BADAŃ MŁODZIEŻY

Grupa badana:

39 osób, uczniowie klas ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wodynie.

Cel badania:

Analiza zagrożeń społecznych występujących w środowisku lokalnym.

Metoda badania:

Ankieta anonimowa, wypełnienie kwestionariusza.

W badaniu wzięło udział 39 uczniów klas ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Wodynie, 23 kobiet, tj. 58,97 % ogółu badanych i 16 mężczyzn (tj. 41,03 %)

Badanie rozpoczęło pytaniem dotyczącym ogólnych problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym młodzieży. Odpowiedzi na to pytanie przedstawiały się następująco:

Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Zanieczyszczenie powietrza	3	15	17	4
Zanieczyszczenie wody	6	16	13	4
Zanieczyszczenie krajobrazu – zaśmiecenie okolicy	16	12	8	3
Bezrobocie	9	6	16	7
Bieda, ubóstwo	10	12	10	7
Wzrost przestępczości	8	7	13	10
Kryzys rodziny – problemy wychowawcze	7	13	11	8
Kryzys norm moralnych	5	13	12	8
Podejmowanie zachowań ryzykownych- sięganie po alkohol, substancje odurzające	8	14	10	6
Korzystanie z mediów, Internetu - utrata prywatności, fałszywa tożsamość, ograniczenia czasowe, hejt	8	15	10	5

Ogólne wnioski:

- Największą troskę budzą **problemy środowiskowe**, zwłaszcza **zaśmiecenie krajobrazu i zanieczyszczenie wody**.

- Problemy **społeczne**, takie jak **korzystanie z Internetu, ryzykowne zachowania** czy **bieda**, również są istotne, ale nieco mniej.
- Zaskakująco nisko oceniono istotność **bezrobocia i przestępczości** – możliwe, że są one obecnie mniej odczuwalne lokalnie.
- Odpowiedzi pokazują **większe zaniepokojenie problemami środowiskowymi niż gospodarczymi czy moralnymi**.

Kolejne z pytań dotyczyło tego czy młodzi mieszkańcy gminy Wodynie znają osoby w swoim środowisku, które zażywają substancje odurzające – narkotyki, alkohol lub dopalacze.

Ile znasz osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające - narkotyki, dopalacze, alkohol?

Znaczna ilość uczniów, którzy wzięli udział w badaniu, podaje, że nie zna osób, które przyjmują substancje odurzające, takie jak narkotyki, dopalacze czy alkohol. Jednak odpowiedzi w badaniu są niepokojące i przedstawiają się następująco:

- 10 osób (25,64 % badanych) podaje, że nie zna nikogo, kto przyjmowałby w/w substancje,
- 3 osoby (7,69 %) podaje, że zna 1 osobę,
- 8 osób (20,51 %) wskazuje, że zna do 2 do 5 osób,
- 5 osób (12,82 %) podaje, że zna od 6 do 10 osób,
- 13 osób (33,34 %) osób odpowiedziała, że zna ponad 10 osób, które przyjmują substancje odurzające.

Młodzi ludzie z gminy Wodynie udzielili odpowiedzi, dotyczącej tego czy mają wiedzę gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze.

Czy wiesz, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Z informacji uzyskanych w badaniu wynika, że znaczna część młodzieży – 35 osób, tj. 89,74 % ogółu badanych nie wie, gdzie można nabyć narkotyki lub dopalacze, ale 4 osoby, tj. 10,26 % wskazuje, że posiada taką wiedzę.

Następnie młodzież z gminy Wodynie została zapytana o znajomość rodzajów substancji odurzających przyjmowanych przez osoby, które znają osobiście lub ze słyszenia z ich otoczenia.

Pytanie: Jakie substancje odurzające są przyjmowane przez osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) z Twojego otoczenia? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

Odpowiedzi dotyczące rodzaju substancji przyjmowanych były odpowiedziami wielokrotnego wyboru. Wyniki przedstawiają się następująco:

- 3 osoby wskazało na marihuanę, haszysz
- 3 osoby na LSD, mefedron
- 3 osoby na dopalacze
- 1 osoba na ekstazy
- 2 osoby na amfetaminę
- 2 osoby na alkohol
- 12 osób podało, że „nie wie”
- 19 osób poinformowało, że „nie słyszało o takich osobach”.

Z powyższych odpowiedzi wnioskować należy, że niewielu nastolatków ma kontakt z rówieśnikami, którzy mają za sobą inicjację z substancjami odurzającymi – narkotykami, dopalaczami czy alkoholem.

Kolejne pytanie w badaniu dotyczyło tego, czy czas panującej pandemii miał wpływ na podejmowanie różnorodnych zachowań ryzykownych.

Wyniki odpowiedzi przedstawiają się następująco:

- 4 osoby (tj. 10,26 % badanych) uważa, że okres pandemii zdecydowanie wpłynął na częstotliwość podejmowanych zachowań ryzykownych
- 17 osób (43,59 %) uważa, że „raczej tak”
- 15 osób (38,46 %) uważa, że okres pandemii „raczej nie” wpływa na zachowania ryzykowne
- 3 osoby (7,69 %) podaje, że „zdecydowanie nie”.

Zapewne okres pandemii był trudnym czasem dla ogółu społeczeństwa, a zwłaszcza dla młodych ludzi, którzy zostali pozbawieni kontaktów bezpośrednich z rówieśnikami. Liczne, coraz nowe obostrzenia, spowodowały to, że młodzi ludzie nie wchodzili w bezpośrednie

interakcje społeczne. Czas, który spędzali w zaciszu domowym, przeznaczali m.in. na korzystaniu z komputera/Internetu, zarówno przy nauce zdalnej, jak też poza nią.

Jak dużo czasu dziennie poświęcasz na korzystanie z Internetu poza czynnościami wynikającymi z nauki zdalnej?

Odpowiedzi młodych respondentów udzielone w ankiecie przedstawiają się następująco:

- 16 osób (41,03 % ankietowanych) podają, że z Internetu korzystają od 1 do 2 godzin
- 18 osób (46,5 %) od 3 do 4 godzin
- 4 osoby (10,26 %) 5 godzin i więcej
- 1 osoba, że inny okres czasu.

Mając na uwadze coraz częściej występujące uzależnienia behawioralne, m.in. uzależnienie od komputera/sieci internetowej czy też uzależnienie od telefonu komórkowego, postanowiono zapytać młodzież o to, **do czego najczęściej wykorzystują Internet w czasie wolnym.**

W ankiecie zawarto pytanie z możliwością wielokrotnego wyboru odpowiedzi, co pozwoliło na ustalenie, że Internet jest przez młodzież wykorzystywany w następujących celach:

- 12 osób wskazało, że gra
- 8 osób podało, że robi zakupy
- 20 osób, że kontaktuje się przez portale społecznościowe ze znajomymi
- 6 osób, że poszukuje ważnych informacji do szkoły, rozwija zainteresowania
- 19 osób, że słucha muzyki, ogląda filmy (funkcja rozrywkowa).

Niepokojące są dane dotyczące czasu poświęcanego na gry, relacje rówieśnicze, które są podtrzymywane za pośrednictwem Internetu, jak również te informacje, które dotyczą spędzania czasu wolnego przed monitorem komputera lub innego urządzenia elektronicznego, zamiast np. na aktywności sportowej, czytaniu książek. Z informacji, jakich udzieliła młodzież, wynika, że jest to grupa społeczna, która znaczną część czasu spędza w tzw. „sieci”.

Jak Twoim zdaniem powszechne jest uzależnienie od hazardu w Twoim środowisku lokalnym?

- 1 osoba, tj. 2,56 % ankietowanych uważa, że uzależnienie od Internetu jest bardzo powszechne,
- 9 osób (23,08 %) uważa, że problem jest dość powszechny,

- 10 osób (25,64 %) uważa, że dość rzadkie,
- 4 osoby (10,26 %), że jest to zjawisko bardzo rzadkie,
- 15 osób (38,46 %), że nie występuje.

Czy wiesz, gdzie może uzyskać pomoc osoba uzależniona od hazardu w Twoim rejonie zamieszkania?

- 35 osób nie wiem (89,74 %), gdzie można uzyskać pomoc w przypadku uzależnienia od hazardu,
- pozostałe 4 osoby (10,26 %) zaznaczyły odpowiedź że tak, nie wskazując jednak konkretnego miejsca gdzie tę pomoc można uzyskać.

Kolejna grupa pytań dotyczyła problematyki przemocy.

Pytanie: Czy w Twoim otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”, które doświadczają przemocy?

- 5 osób (12,82 %) udzieliło odpowiedzi, że tak,
- 27 osób (69,23 %), że nie,
- 7 osób (17,95 %), że nie jest pewna/y, ale ma podejrzenie, że tak.

Wiedza młodzieży na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia w sytuacji przemocy przedstawia się następująco:

11 osób (28,20 % ogółu badanych) spośród respondentów podało, że wie, gdzie można uzyskać pomoc, natomiast większość, bo 28 osób (71,80 %), podaje, że nie wiedzą gdzie z takiej pomocy można skorzystać. Wobec powyższego zasadne jest, aby młodzi ludzie byli o tym informowani np. przez wychowawców, pedagogów i lokalne instytucje pomocowe, działające w rejonie ich zamieszkania.

Młodzież zapytana została o palenie papierosów i e-papierosów.

Pytanie: Czy palisz papierosy? Żaden z ankietowanych nie udzielił odpowiedzi, że pali papierosy.

Na pytanie: **Czy ktoś z Twoich rówieśników próbował papierosów?**, uzyskaliśmy następujące odpowiedzi:

- 15 osób (38,46 %) odpowiedziało że nie, natomiast
- 24 osoby (61,54 %) że tak.

Pytanie: W jaki sposób Twoi rówieśnicy pozyskali papierosy?

- 15 osób odpowiedziało, że od kolegów (38,46 %),
 - 4 osoby, że od dorosłych (10,26 %),
 - 8 osób, że odpowiedziało, że kupili w sklepie (20,51 %).
- 12 osób nie zaznaczyło żadnej odpowiedzi.

Młodzież, która brała udział w badaniu ankietowym ma świadomość szkodliwości dla zdrowia palenia e-papierosów. 12 osób (30,77 %) uważa, że są one bardziej szkodliwe niż tradycyjne papierosy, 10 osób (25,64 %) uważa, że są tak samo szkodliwe, 17 osób (43,59 %) uważa, że są mniej szkodliwe. Niepokojącym jest fakt, że ponad 43 % badanych postrzega e-papierosy jako mniej szkodliwe dla zdrowia; być może jest to powód, dla którego młodzi ludzie coraz częściej sięgają po tego typu używkę.

Młodzież zapytana o inicjację z alkoholem w znacznej większości podała, że nie próbowała alkoholu. Spośród ankietowanych 13 osób czyli 33,33 % ogółu badanych, odpowiedziało, że próbowało alkoholu, a 26 osób (66,67 %) podało, że nie mają za sobą takiego doświadczenia.

Ankietowani zapytani o osobiste doświadczenia przemocy odpowiedzieli następująco:

Czy w swoim życiu zetknąłeś/zetknęłaś się z przemocą fizyczną lub psychiczną?

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że 9 osób, tj. 23,08 % osób objętych badaniem zetknęło się z przemocą, a pozostali (76,92 %) nie doświadczyli takiego zjawiska.

Młodzi ludzie objęci badaniem - z których nie wszyscy udzielili odpowiedzi na to pytanie - wskazali, że doświadczyli przemocy w takich miejscach jak dom rodzinny czy szkoła.

Szczegółowe odpowiedzi na powyższe pytanie przedstawiają się następująco:

- 2 osoby doświadczyło przemocy w domu rodzinnym,
- 9 osób w szkole,
- 2 osoby wskazały inne miejsce, nie doprecyzowując odpowiedzi.

Pozostałe osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Odpowiedzi na pytanie dotyczące uzależnienia od Internetu mogą wskazywać na to, że młodzi ludzie mają świadomość co do uzależnienia „od sieci”, na co wskazują odpowiedzi udzielone na pytanie dotyczące takiego zjawiska. Przedstawiają się one następująco:

Jak Twoim zdaniem powszechne jest uzależnienie od komputera/Internetu w Twoim środowisku lokalnym?

- 16 osób, tj. 41,03 % ankietowanych uważa, że uzależnienie od Internetu jest bardzo powszechne,
- 17 osób (43,59 %) uważa, że problem jest dość powszechny,
- 5 osób (12,82 %), że jest to zjawisko dość rzadkie,
- 1 osoba (2,56 %), że bardzo rzadkie.

Młodzież, która brała udział w badaniu ankietowym została zapytana o to, czy znane jej są osoby, które zostały skrzywdzone w skutek przestępstwa internetowego, tj. włamanie na konto, oszustwo, wyłudzenie, zniesławienie, itp. Odpowiedzi młodych ludzi na to pytanie przedstawiają się następująco:

- 15 osób (38,46%) z pośród ankietowanych poinformowała, że zna osobiście lub ze słyszenia osoby, które zostały skrzywdzone w przestępstwie internetowym,
- 23 osoby (58,97 %) odpowiedziało, że nie zna nikogo takiego,
- 1 osoba (2,57 %) wskazało, że nie ma pewności, ale podejrzewa, że takie zdarzenie miało miejsce.

Być może młodzi ludzie mieli na myśli swoich rówieśników, którzy doświadczyli bądź doświadczają przykrości w sieci: komentarze, hejt, zniesławienie.

Okres dorastania to bardzo trudny okres w życiu młodych ludzi, pomiędzy dzieciństwem a dorosłością. W tym czasie zachodzą przeobrażenia zarówno fizyczne jak też zmiany w psychice – kształtowanie osobowości, postaw wobec płci oraz wobec pełnienia ról społecznych. Jest to tzw. okres „buntu nastolatka”, który w niektórych przypadkach jest trudnym czasem zarówno dla samego nastolatka jak też jego rodziców - grzeczne i spokojne dotychczas dziecko zmienia się, czasami wręcz nie do poznania. Nastolatek jest rozchwiany emocjonalnie, przeżywa skrajne emocje, kwestionuje wartości, które dotychczas przyjmował, bardziej niż zdanie rodziców liczy się dla niego opinia rówieśników, pod wpływem których

wielokroć młodzi ludzie często podejmują zachowania ryzykowne, aby dorównać grupie rówieśniczej: sięganie po alkohol, substancje odurzające, nadmierne korzystanie z mediów, Internetu, które to często prowadzą do uzależnienia i narażają na nieprzyjemne doświadczenia jakim jest min. hejt. Dlatego też zasadne jest podejmowanie działań informacyjnych w stosunku do młodzieży, aby młodzi ludzie mieli świadomość zagrożeń, konsekwencji ale też wiedzę dotyczącą miejsc, gdzie uzyskają pomoc.

IX. ANALIZA BADAŃ OSÓB DOROSŁYCH

Grupa badana:

9 osób dorosłych, mieszkańców gminy Wodynie – 7 kobiet, 2 mężczyzn.

Cel badania:

Analiza zagrożeń społecznych występujących w środowisku lokalnym.

Metoda badania:

Ankieta anonimowa, dobrowolna, wypełnienie kwestionariusza.

W badaniu wzięło udział 9 osób, dorosłych mieszkańców gminy Wodynie; było to 7 kobiet, tj. 77,78 % ogółu badanych i 2 mężczyzn (tj. 22,22 %).

Na początku badania zadano pytanie dotyczące różnych problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym mieszkańców gminy Wodynie. Odpowiedzi przedstawiały się następująco:

Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Zanieczyszczenie powietrza	3	3	3	0
Zanieczyszczenie wody	4	2	3	0
Zanieczyszczenie krajobrazu – zaśmiecenie okolicy	2	5	2	0
Bezrobocie	1	6	2	0
Bieda, ubóstwo	1	6	2	0
Wzrost przestępczości	4	1	4	0
Kryzys rodziny – problemy wychowawcze	3	3	3	0
Kryzys norm moralnych	3	2	4	0

Podejmowanie zachowań ryzykownych- sięganie po alkohol, substancje odurzające	3	2	4	0
Korzystanie z mediów, Internetu - utrata prywatności, fałszywa tożsamość, ograniczenia czasowe, hejt	3	4	2	0

Znaczna liczba udzielonych odpowiedzi wskazuje na to, że dla dorosłych mieszkańców gminy Wodynie bardzo istotnym jest problem zanieczyszczenia wody i wzrostu przestępczości, następnie zanieczyszczeń powietrza, kryzysu rodziny, kryzysu norm moralnych oraz m.in. podejmowania zachowań ryzykownych – sięganie po alkohol lub substancje odurzające. Do raczej istotnych kwestii mieszkańcy na podium wskazali bezrobocie, biedę i ubóstwo.

Ile zna Pani/Pan osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające – narkotyki, dopalacze, alkohol?

Odpowiedzi na to pytanie są niepokojące i przedstawiają się następująco:

- 2 osoby (22,22 % badanych) podają, że nie znają nikogo, kto przyjmowałby w/w substancje,
- brak odpowiedzi (0,00 %) dla opcji, że znają 1 osobę,
- 2 osoby (22,22 %) wskazały, że znają od 2 do 5 osób,
- 3 osoby (33,34 %) podały, że znają od 6 do 10 osób,
- 2 osoby (22,22 %) odpowiedziały, że znają ponad 10 osób, które przyjmują substancje odurzające.

Z odpowiedzi powyższych wnioskować można, że znaczna liczba ankietowanych zna osobiście lub „ze słyszenia” osoby, które przyjmują substancje odurzające.

W dalszej części badania podjęto próbę ustalenia wśród dorosłych mieszkańców gminy znajomości rodzaju środków odurzających.

Czy wie Pani/Pan, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Odpowiadając na powyższe pytanie, ankietowani mieli możliwość wyboru odpowiedzi tak lub nie. Wyniki przedstawiają się następująco:

- 9 osób podało, że nie wiedzą gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze.

Z odpowiedzi uzyskanych w badaniu wynika, że osoby biorące udział w badaniu nie wiedzą, gdzie można nabyć narkotyki (100 %).

Kolejne pytanie dotyczyło następującego zagadnienia:

Jakie substancje odurzające są przyjmowane przez osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) z Pani/Pana otoczenia? (można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).

Odpowiedzi były następujące:

- nikt nie wskazał na marihuanę, haszysz,
- nikt nie wskazał na LSD, mefedron,
- 1 osoba wskazała na dopalacze,
- nikt nie wskazał ekstazy,
- nikt nie wskazał amfetaminy,
- nikt nie wskazał na leki używane w celu odurzenia,
- nikt nie wymienił innych,
- 1 osoba odpowiedziała że nie wie, jakie substancje przyjmują te osoby,
- 6 osób zaznaczyło, że nie słyszało o osobach, które przyjmowałyby substancje odurzające,
- 1 osoba nie zaznaczyła żadnej odpowiedzi.

Wobec przedstawionych odpowiedzi, zasadne jest wnioskować, że większość osób objętych badaniem ankietowym nie miało styczności z w/w substancjami.

Ze względu na okres pandemii, który miał miejsce kilka miesięcy temu słusznym jest pytanie o podejmowanie w tym trudnym czasie różnorodnych zachowań ryzykownych.

Na zadane pytanie: „Czy Pani/Pana zdaniem okres pandemii miał wpływ na częstotliwość podejmowania zachowań ryzykownych, tj. sięganie po alkohol, substancje odurzające, korzystanie z mediów, internetu?” odpowiedzi były następujące:

- 4 osoby (tj. 44,44 % badanych) uważa, że okres pandemii zdecydowanie wpłynął na częstotliwość podejmowanych zachowań ryzykownych,
- 3 osoby (33,33 %) uważają, że „raczej tak”,
- 2 osoby (22,23 %) uważają, że okres pandemii „raczej nie” wpłynął na zachowania ryzykowne,

- nie udzielono odpowiedzi, że „zdecydowanie nie”.

Okres pandemii to trudny czas dla ogółu społeczeństwa, nie tylko w społeczeństwie lokalnym. Ma on wymiar globalny. Obostrzenia sanitarne miały wpływ na ograniczenie relacji społecznych, a także na zwiększenie czasu spędzanego na korzystaniu z komputera/Internetu, nie tylko do zajęć związanych z wykonywaniem pracy.

Jak dużo czasu dziennie poświęca Pani/Pan na korzystanie z internetu poza czynnościami wynikającymi z pracy lub nauki zdalnej?

W odpowiedzi na to pytanie respondenci określili swój czas, jaki poświęcają na korzystanie z Internetu, w następujący sposób:

- 1 – 2 godziny dziennie poświęca 6 osób, tj. 66,66 % ankietowanych,
- 3 – 4 godziny, 2 osoby (22,22 %),
- 5 godzin i więcej – żadna z osób badanych,
- inny okres czasu – 1 osoba (11,12 %).

W jakim celu jest wykorzystywany Internet przez dorosłych mieszkańców gminy Wodynie?

Pytanie: Do czego najczęściej wykorzystuje Pani/Pan Internet w czasie wolnym?

Powyższe pytanie, z możliwością wielokrotnego wyboru odpowiedzi, pozwala na ustalenie, że Internet wykorzystywany jest przez mieszkańców w następujący sposób:

- żadna z osób biorących udział w badaniu nie wskazała, że gra,
- 7 odpowiedzi dotyczyło robienia zakupów, dokonywania opłat,
- 3 odpowiedzi kontaktów przez portale społecznościowe ze znajomymi,
- 7 odpowiedzi dotyczyło poszukiwania ważnych informacji,
- 1 odpowiedź określała słuchania muzyki, oglądania filmów (funkcja rozrywkowa),
- nikt nie wybrał odpowiedzi, że jak nie ma innego zajęcia, to surfuje w Internecie, aby zająć sobie czas.

Osoby dorosłe, które były poddane badaniu, raczej mają świadomość uzależnień behawioralnych, z których najczęściej występującym jest uzależnienie od komputera oraz Internetu.

Kolejne pytanie: **Jak Pani/Pana zdaniem powszechne jest uzależnienie od hazardu w Pani/Pana środowisku lokalnym?**

- nikt nie udzielił odpowiedzi, że uzależnienie od hazardu jest bardzo powszechne,
- nikt nie uważa także, że problem jest dość powszechny,
- 4 osoby (44,44 %), że jest to zjawisko dość rzadkie,
- 5 osób (55,56%), że bardzo rzadkie.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione od hazardu. Co martwi, to fakt, że aż 8 na 9 osób nie wie gdzie osoba uzależniona może zwrócić się o pomoc. Tylko jeden respondent wskazał że wsparcie może otrzymać w punkcie konsultacyjnym prowadzonym przy Urzędzie Gminy. Wobec powyższego zasadne jest, aby społeczeństwo gminy Wodynie miało dostęp do informacji o lokalnych instytucjach pomocowych, działających w rejonie ich zamieszkania.

Badając świadomość społeczną w zakresie różnych problemów społecznych, zadano pytanie dotyczące przemocy. Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie podjętego działania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

Czy w Pani/Pana otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”), które doświadczają przemocy?

Spośród badanych:

- 2 osoby, tj. 22,22 % ogółu badanych, wskazało, że zna osoby doświadczające przemocy,
- 2 osoby (22,22 %), że nie znają takich osób,
- 5 osób (55,56 %) odpowiedziało, że nie ma pewności, ale podejrzewa, że osoby znane w ich otoczeniu doświadczają przemocy.

Osoby biorące udział w ankiecie w większości wiedzą, gdzie można szukać pomocy, jeżeli w rodzinie występuje przemoc.

8 osób – 88,88 % ankietowanych podało, że wie, gdzie można uzyskać pomoc – wskazano w kilku kwestionariuszach takie informacje jak: GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Punkt konsultacyjny, telefon zaufania; tylko 1 osoba (11,12 %) określiła, że nie wie, gdzie uzyskać pomoc w przypadku zaistnienia problemu przemocy.

Kolejne pytania dotyczyły inicjacji oraz palenia papierosów i e-papierosów przez osoby dorosłe.

Pytanie: W jakim wieku po raz pierwszy spróbowała Pani/spróbował Pan papierosa?

Wyniki odpowiedzi przedstawiają się następująco:

- 2 osoby (22,22 %) spośród badanych, podało, że nigdy nie próbowało papierosów,
- nikt nie próbował ich przed 9 rokiem życia,
- nikt nie próbował ich między 9 a 12 r.ż.,
- 3 osoby (33,33 %), że pomiędzy 13 a 15 r.ż.,
- 3 osoby (33,33 %), że pomiędzy 16 a 18 r.ż.,
- 1 osoba (11,12 %), że powyżej 18 r.ż.

Czy pali Pani/Pan papierosy?

Osoby ankietowane podają, że:

- 9 osób (100 %) nie pali papierosów.

Żadna z osób stanowiących próbę badawczą nie pali papierosów lub e-papierosów.

Wiedza osób dorosłych biorących udział w badaniu ankietowym na temat szkodliwości e-papierosów przedstawia się następująco:

Czy Pani/Pana zdaniem palenie e-papierosów wpływa na zdrowie?

- 5 osób badanych (55,55 % próby badawczej) uważa, że są one bardziej szkodliwe niż tradycyjne papierosy,
- 3 osoby (33,33 %), że są tak samo szkodliwe jak tradycyjne papierosy,
- 1 osoba (11,12 %), że są mniej szkodliwe niż tradycyjne papierosy,

Nikt z ankietowanych nie potwierdził, że e-papierosy nie mają negatywnego wpływu na zdrowie.

Kolejne z pytań badawczych dotyczyło przekonań osób dorosłych co do zachowań przemocowych wobec dzieci. Odpowiedzi na te kwestie przedstawiają się następująco:

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
-------------	--------------------------	--------------------	------------------------	------------------------------

Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dać klapsa	0	2	3	4
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek	0	0	3	6
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem	3	4	1	1
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości	0	0	1	8

Powyższe odpowiedzi wskazują na to, że znaczna większość osób poddanych badaniu uważa, że stosowanie przemocy wobec dzieci nie jest „metodą wychowawczą”. Jakikolwiek akty agresji czy przemocy wobec dzieci są czynem zabronionym, pozostawiają długotrwałe ślady w psychice młodych ludzi, jednocześnie istnieje duże prawdopodobieństwo, że będą one powielane przez nich w ich własnym życiu, np. w szkole wobec rówieśników, w rodzinie wobec osób bliskich.

Następne pytanie dotyczyło świadomości mieszkańców gminy Wodynie na temat przemocy w rodzinie. Uzyskane odpowiedzi wskazują na znaczną świadomość mieszkańców gminy Wodynie co do zjawiska przemocy.

Twierdzenie	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol	5	4	0	0
Przemoc w rodzinach zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego	0	0	5	4
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta jak i mężczyzna	6	3	0	0
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać	0	0	3	6
Przemoc jest tylko wtedy, kiedy są widoczne ślady na ciele ofiary	0	0	1	8
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych	0	1	1	7

Znaczna część osób ankietowanych (5 osób, tj. 55,55%) uważa, że główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Zgodnie z odpowiedziami wszystkich uczestników badania (100%) przemoc może występować w każdej rodzinie, nie tylko w środowiskach określanych jako margines społeczny. Ankietowani są również świadomi, że ofiarą przemocy może być zarówno

kobieta, jak i mężczyzna – aż 6 osób (66,66%) odpowiedziało na to pytanie „zdecydowanie tak”.

Budujące jest to, że respondenci mają świadomość, iż przemoc nie jest wyłącznie prywatną sprawą, oraz że jej występowanie nie zawsze musi wiązać się z widocznymi śladami na ciele.

W dalszej części badania pytania dotyczyły spożywania alkoholu.

W jakim wieku po raz pierwszy spróbowała Pani/spróbował Pan alkoholu?

Ankietowani odpowiedzieli na powyższe pytanie następująco:

- 1 osoba (11,11 % ogółu badanych) podała, że nigdy nie próbowała alkoholu,
- żadna z osób uczestniczących w badaniu ankietowym nie wskazała, że próbowała go przed 9 rokiem życia,
- 1 osoba wskazała (11,11 %) że spróbowała tej używki pomiędzy 9 a 12 r.ż.,
- żadna z osób nie wskazała, że piła alkohol w wieku od 13 do 15 lat,
- 3 osoby (33,33 %), próbowały pomiędzy 16 a 18 rokiem życia,
- 4 osób (44,45%), próbowały dopiero po ukończeniu 18 r.ż.

Pytanie kolejne dotyczyło częstotliwości spożywania alkoholu przez badane osoby dorosłe.

Odpowiedzi uzyskane w przeprowadzonej ankiecie są przedstawione poniżej.

Nikt z ankietowanych nie podał, że spożywa alkohol prawie codziennie, kilka razy w tygodniu lub raz w tygodniu.

- 1 osoba (11,11 %), udzieliła odpowiedzi że pije kilka razy w miesiącu,
- 5 osób (55,55 %), że pije kilka razy w roku,
- 3 osoby (33,34 %), że nie piją alkoholu.

Z informacji podanych przez ankietowanych wynika, że spożywają oni różne rodzaje napojów alkoholowych.

- 1 osoba z ankietowanych podała, że spożywa takie alkohole jak wódkę, whisky, nalewki, likiery, gin, koniak
- nikt nie wybrał, że jest to piwo,
- 1 osoba (11,11 %), że jest to wino, miód pitny, szampan,
- nikt nie wybrał, że spożywa drinki,
- 5 osób (55,55 %) sięga po niskoprocentowe alkohole, piwa smakowe,
- pozostali nie wybrali żadnej odpowiedzi.

Czy wie Pani/Pan, gdzie może uzyskać pomoc osoba uzależniona od alkoholu w Pani/Pana rejonie zamieszkania?

Wszyscy ankietowani podali, że wiedzą, gdzie może uzyskać pomoc osoba uzależniona od alkoholu. Podawali instytucje takie jak GOPS oraz GKRPA.

Ankietowani zapytani zostali o ilość miejsc – sklepów, lokali - w których można nabyć alkohol.

Jak ocenia Pani/Pan ilość sklepów i lokali w Pani/Pana okolicy, gdzie można kupić alkohol?

- nikt nie wskazał, że takich miejsc jest za mało,
- 6 osób (66,66 %) określiło, że jest wystarczająca ilość takich miejsc,
- 3 osoby (33,34%) podało, że jest takich miejsc za dużo.

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło przekonań mieszkańców gminy Wodynie na temat alkoholu.

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce	0	0	3	5
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany	3	3	2	0
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym	3	4	1	0
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach	0	4	3	1
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych	0	0	1	7
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne	0	0	0	8
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu	0	0	0	8

Jedna osoba nie udzieliła odpowiedzi na pytania.

Z powyższych odpowiedzi uzyskanych od osób, które stanowiły próbę badawczą, można wnioskować, że społeczeństwo gminy Wodynie ma wiedzę i świadomość dotyczącą problemu alkoholowego. Ankietowani na podstawie własnych obserwacji, doświadczeń udzielili informacji, z których wynika, że alkohol jest w wielu sytuacjach powodem poważnych problemów zarówno rodzinnych jak też społecznych.

Ostatnie z pytań dotyczyły przestępstw internetowych oraz uzależnienia od leków:

Czy w Pani/Pana otoczeniu są osoby (znane osobiście lub ze słyszenia), które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamanie na konto, oszustwa, wyludzenia, zniesławienia, itp.)?

Aż 6 osób udzieliło odpowiedzi twierdzącej (66,66 %), 1 nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak. Pozostali, że nie.

Czy w Pani/Pana otoczeniu są osoby (znane osobiście lub ze słyszenia), które są uzależnione od leków?

6 osób udzieliło odpowiedzi że nie (66,66 %), dwie (22,22 %) nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak. 1 osoba wybrała odpowiedź, że tak.

X. ANALIZA BADAŃ OSÓB SPRZEDAJĄCYCH NAPOJE ALKOHOLOWE

Grupa badana:

7 osób dorosłych – 6 kobiet i 1 mężczyzna, którzy są właścicielami lub pracownikami punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Dwie osoby spośród badanych to właściciele, a pięć to pracownicy. Średnia wieku osób stanowiących próbę badawczą wynosi ponad 49 lat (49,86).

Cel badania:

Analiza zagrożeń społecznych – uzależnienia, nadużywania alkoholu - występujących w środowisku lokalnym.

Metoda badania:

Anonimowa, dobrowolna ankieta poprzez wypełnienie kwestionariusza w formie papierowej.

W badaniu wzięło udział 7 osób dorosłych, które są właścicielami bądź pracownikami w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, usytuowanych na terenie gminy Wodynie.

Wśród osób badanych było 6 kobiet, co stanowi 85,71 % ogółu osób badanych oraz 1 mężczyzna, co odpowiada 14,29 % próby badanej.

Na początku badania ankietowani poproszeni zostali o wyrażenie swego zdania w zakresie niebezpieczeństw wynikających ze spożywania czy nadużywania alkoholu. Odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wodce	2	0	0	5
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany	4	0	0	3
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym	2	2	0	3
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach	0	0	2	5
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych	0	0	1	6
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne	0	0	0	7
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu	0	0	0	7
Alkohol powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia	0	2	0	5
W okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	4	3

Wynika z nich, że osoby sprzedające napoje alkoholowe mają świadomość ich szkodliwości zarówno dla zdrowia ludzkiego jak też tego, że osoby będące pod wpływem alkoholu stanowią zagrożenie, niebezpieczeństwo nie tylko dla siebie ale też dla swego otoczenia.

Sprzedawcy zostali zapytani, czy okres pandemii, który dla ogółu społeczeństwa był trudnym czasem, ze względu na liczne ograniczenia, miał wpływ na sprzedaż napojów alkoholowych?

Udzielone odpowiedzi przedstawiają się następująco:

- 1 osoba odpowiedziała, że „zdecydowanie tak”,
- 4 osoby, że „raczej tak”,
- 2 osoby, że „raczej nie”,
- nikt nie wybrał odpowiedzi, że „zdecydowanie nie”.

W kolejnym pytaniu sprzedawcy zapytani zostali o to, czy w okresie pandemii zmieniła się ilość sprzedawanych napojów alkoholowych?

Wszystkie osoby biorące udział w badaniu ankietowym udzieliły odpowiedzi, że sprzedaż alkoholu pozostała na tym samym poziomie – bez zmian.

Następne pytanie dotyczyło podejmowanych prób zakupu alkoholu przez osoby nieletnie, odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Żadna z osób badanych nie wskazała w odpowiedzi, że zdarza się to kilka razy dziennie lub kilka razy w tygodniu.

- 1 osoba (14,29 %), wskazało, że kilka razy w miesiącu,
- 2 osoby (28,57 %), wskazało, że kilka razy w roku,
- 4 osoby (57,14 %), że takie sytuacje nie zdarzają się.

Z obserwacji wiadome jest, że niejednokrotnie występują sytuacje, w których osoby spożywają alkohol w obrębie sklepu. Są to dość powszechne zdarzenia, występujące przy małych wiejskich punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Na pytanie: **Jak często zdarza się, że ktoś spożywa alkohol w obrębie Pani/Pana sklepu?** Odpowiedzi były następujące:

- nikt nie udzielił odpowiedzi, że kilka razy dziennie
- jedna z osób badanych (14,29 %) odpowiedziała, że kilka razy w tygodniu,
- nikt nie udzielił odpowiedzi, że kilka razy w miesiącu,
- 3 osoby (42,86 %), że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku,
- 3 osoby (42,85 %) udzieliła odpowiedzi, że takie zdarzenia nie mają miejsca.

Kolejne pytania badawcze dotyczyły bezpieczeństwa w punkcie sprzedaży alkoholu i jego obrębie.

Pytanie: Czy w ciągu ostatnich 3 miesięcy zdarzyło się jakieś nieprzyjemne zajście, związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie Pani/Pana sklepu?

Na pytania dotyczące nieprzyjemnych zdarzeń, związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu, wszyscy respondenci - 7 osób - podają, że nie miały miejsca takie sytuacje. Żaden z 7 osób nie musiał także wzywać patrolu policji na interwencję.

Zgodnie z art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sprzedawcy zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości,
- osobom do lat 18,
- na kredyt lub pod zastaw.

W przypadku wątpliwości co do pełnoletności nabywcy sprzedający lub podający napoje alkoholowe uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy.

Odpowiedzi na pytania, czy zdarzają się sytuacje sprzedaży alkoholu nieletnim i jak wygląda kontrola wieku nabywców napojów alkoholowych na terenie gminy Wodynie, przedstawiają się w następujący sposób:

Czy kiedykolwiek sprzedała Pani/sprzedał Pan alkohol osobie, o której wiadomo było, że jest nieletnia?

Wszyscy respondenci odpowiedzieli, że nigdy nie sprzedali alkoholu w/w osobom.

W sytuacji wątpliwości, jak często pyta Pani/Pan o dokument potwierdzający pełnoletność klienta (np. dowód osobisty?)

Wszyscy respondenci odpowiedzieli, że zawsze.

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Wodynie podlegają kontroli. Sprzedawcy w następujący sposób ocenili funkcjonowanie kontroli:

Jak Pani/Pana zdaniem funkcjonuje kontrola sprzedaży alkoholu w Pani/Pana miejscowości?

Wszyscy respondenci odpowiedzieli, że bardzo dobrze.

XI. PODSUMOWANIE

Założeniem przeprowadzonych badań była anonimowa diagnoza opinii trzech grup społecznych zamieszkujących gminę Wodynie: uczniów klas ósmych szkół podstawowych, dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu. Celem badań było rozpoznanie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie występowania i postrzegania problemów społecznych, takich jak bezrobocie, ubóstwo, przemoc (w rodzinie i środowisku szkolnym), uzależnienia (od alkoholu, nikotyny, dopalaczy, narkotyków, hazardu, Internetu), cyberprzemoc czy kryzys wartości moralnych. Uzyskane wyniki pozwoliły na ocenę postaw społecznych wobec tych zjawisk oraz poziomu wiedzy na temat dostępnych form wsparcia.

W badaniu młodzieży (39 uczniów klas ósmych) wskazano, że największe problemy w lokalnym środowisku to kwestie środowiskowe oraz dostępność substancji odurzających. Ponad jedna trzecia badanych zna osoby używające środków psychoaktywnych, a 10% wie, gdzie można je zdobyć. Zdecydowana większość nie posiada wiedzy, gdzie osoby uzależnione mogą uzyskać pomoc, co świadczy o potrzebie edukacji w tym zakresie. Młodzież spędza dużo czasu w Internecie – blisko 90% korzysta z niego codziennie poza nauką, głównie w celach rozrywkowych, a 85% zauważa problem uzależnienia od sieci. Mimo niskiej deklaracji własnych doświadczeń z przemocą, 23% badanych zna osoby, które były ofiarami przestępstw internetowych.

W grupie dorosłych mieszkańców (9 osób) zauważono wysoki poziom świadomości dotyczącej problemów takich jak przemoc domowa, uzależnienia czy wpływ Internetu. Choć większość respondentów nie deklaruje własnych zachowań ryzykownych, to wskazują oni na ich obecność w otoczeniu społecznym. Wiele osób nie potrafi wskazać instytucji udzielających pomocy w przypadku uzależnień, co może utrudniać skuteczną reakcję na problemy społeczne. Internet wykorzystywany jest głównie w celach praktycznych, jednak respondenci dostrzegają jego wpływ na wzrost ryzykownych zachowań, zwłaszcza w czasie pandemii.

Z kolei badanie przeprowadzone wśród 7 sprzedawców napojów alkoholowych potwierdziło ich świadomość zagrożeń wynikających z alkoholu i znajomość przepisów dotyczących jego sprzedaży. Wszyscy ankietowani deklarują, że nie sprzedają alkoholu osobom nieletnim i w razie wątpliwości proszą o dokument potwierdzający wiek. Choć sporadycznie zdarzają się próby zakupu przez osoby niepełnoletnie, nie odnotowano interwencji policji ani poważnych

incydentów w obrębie punktów sprzedaży. Większość sprzedawców dostrzega przypadki spożywania alkoholu w pobliżu sklepu, ale nie uznaje ich za istotne zagrożenie. Pozytywnie oceniono także funkcjonowanie lokalnych kontroli sprzedaży alkoholu.

Wnioski z przeprowadzonych badań wskazują na potrzebę podejmowania szeroko zakrojonych działań profilaktycznych, skierowanych przede wszystkim do młodzieży, która w okresie dojrzewania narażona jest na wiele zagrożeń i często podejmuje zachowania ryzykowne. To etap życia, w którym kształtują się postawy, normy społeczne i nawyki, mające wpływ na przyszłość jednostki. Szczególnie niepokojące są sygnały związane z sięganiem po środki odurzające, uzależnieniem od Internetu oraz niskim poziomem wiedzy o możliwościach uzyskania pomocy. Dlatego celem działań profilaktycznych powinien być wzrost świadomości społecznej, rozwój umiejętności rozpoznawania zagrożeń oraz wzmocnienie motywacji mieszkańców do aktywnego przeciwdziałania zjawiskom patologicznym.

WÓJT

/-/ Wojciech Klepacki

OPRACOWANIE

Przewodnicząca GKRPA

/-/ Marlena Paczek